

Az idei nyáron brutális hőhullám sújtotta Európát és Japánt,	64
világszerte több száz ember halt meg a szokatlan hőség miatt.	126
Számos országban hatalmas erdőtüzek pusztítanak, amelyek	184
többségét ugyan valószínűleg emberi mulasztás vagy szándékos	245
gyújtogatás okozta, gyors terjedésük és pusztító erejük viszont	309
annak következménye, hogy az európai és észak-amerikai erdők fái	374
egyre kevésbé viselik el az iszonyatos forróságot. Az emberek	437
többsége csak legyint, mikor arról olvas, hogy az egyre növekvő	501
nyári forróság, a sorozatos hőhullámok és az egyre pusztítóbb	563
viharok a globális felmelegedés következményei. Annyit cikkezett	629
már minden újság a globális felmelegedésről, hogy senki sem érzi	694
igazán, hogy dolga vagy felelőssége lenne ezzel kapcsolatban. A	759
globális felmelegedés elvont, és egyre elcsépeltebbé váló	817
fogalom, nem csoda, hogy a folyamatosan ránk záporozó, egyre	878
szenzációsabb bulvárhírek világában alig érdekel valakit. A	939
2018-as nyár és az utóbbi hónapokban publikált klímakutatások	1001
szerint azonban, amit eddig - talán saját magunk megnyugtatósára	1066
is - finoman csak globális felmelegedésnek hívtunk, nyugodtan	1128
nevezhetjük az általunk ismert világvégének is. Az elmúlt három	1193
év a feljegyzéseinkben szereplő három legmelegebb év volt, és	1255
szinte biztos, hogy 2018 még ezeknél is melegebb lesz. A világ	1319
vezető politikusai is tudják, hogy nagy a baj, épp ezért	1376
fogadták el a párizsi klímaegyezményt, ami limitálja az	1432
üvegházgázok kibocsátását, és előírja, hogy a globális	1487
átlaghőmérséklet emelkedését az iparosodás előtti szinthez	1546
képest két Celsius-fok alatt kellene tartanunk. Ez azonban	1607
kevés. Az egyezmény ráadásul nem ró érdemi büntetést azokra az	1671
országokra sem, amelyek megsértik a rendelkezéseket. Egy új	1732
kutatás szerint azonban még ez is teljesen mindegy, ugyanis	1792
végzetes következményei lehetnek az egyezményben lefektetett két	1857
fokos limit alatti hőmérséklet-növekedésnek is. Az amerikai	1918
Nemzeti Tudományos Akadémia szaklapjában megjelenő tanulmány	1982
arra hívja fel a figyelmet, hogy a felmelegedés kiváltó oka	2042
ugyan az emberi széndioxid-kibocsátás, de a természet nagy	2101
rendszerei reagálnak erre, és helyrehozhatatlan mértékűvé	2159

többszörözhetnek az egymásra reagáló természeti elemek már egy	2222
kisebb hőmérséklet-növekedést is. Az egyik ilyen elem a sarkok	2286
közelében lévő, állandóan fagyott altalaj. A legtöbb klímamodell	2352
nem számol azzal, hogy ha az északi félteke szárazföldjének	2412
nagyjából negyedét kitevő, állandóan fagyott talaj nagy része	2474
felenged, akkor kiszabadul a fagyott talajban lévő metán és a	2536
többi szén-gáz, ami tovább gyorsítja majd a felmelegedést.	2594
Hasonló, de sokkal szerteágazóbb hatásai vannak az erdőirtásnak.	2660
Ha egy fa elpusztul, nem köt meg több szén-dioxidot, így több	2723
üvegházgáz marad a légkörben. A helyzet tovább súlyosbodik, ha	2787
az elpusztult fa erdőtűzben ég el vagy elégetjük a kályhában,	2849
akkor ugyanis a fában megkötött szén-dioxid újra kiszabadul.	2910
Elterjedt tévhit, hogy fával fűteni üvegházgáz-kibocsátás	2969
szempontjából semleges, ugyanis a fa természetes lebomlásával is	3034
visszajut a szén-dioxid a légkörbe. Az erdők eltűnésének fontos	3099
éghajlati következménye, hogy egyre szárazabbak lesznek a	3157
kontinensek belső részei. Ahhoz, hogy nagy mennyiségű csapadék	3221
jusson a kontinensek belső részeibe a partvidékekről, erdőkre	3283
van szükség. A globális felmelegedés hatásait szintén erősíti a	3348
sarki jégtakarók olvadása. Az Északi-sarkvidéket borító	3406
jégtakaró helyzete egészen súlyos, itt az emberiség lényegében	3469
már elvesztette a csatát. Az elmúlt közel 40 évben az északi-	3532
sarki nyári jégtakaró területe a felére zsugorodott, a jég	3591
volumene pedig a negyedére. Ezekkel a trendekkel számolva a	3652
Jeges-tenger húsz év múlva teljesen jégmentessé válik. A	3711
melegedő óceánok legyilkolják a korallokat is, pedig az oxigén	3774
jelentős része is a tengeri élőlényeknek, köztük a koralloknak	3837
köszönhető. A légkörben lévő oxigén nagyobb része az óceánokból	3902
és tengerekből érkezik, az itteni élőlények negyede pedig	3960
korallzátonyokba tömörül. Ezek sorvadnak most el,	4011
visszafordíthatatlannak tűnő pusztulásuk miatt pedig eltűnik az	4075
oxigéntermelésben megkerülhetetlen szerepet játszó	4126
fitoplanktonok jelentős része. És bár sok ember még tudja	4185
jégekkel, ventilátorokkal és légkondival hűteni magát, elég	4249
csak körbenéznünk, hogy lássuk: az élővilág szenved. Tömegesen	4314

és folyamatosan halnak ki állat- és növényfajok. A	4366
dinoszauruszok eltűnése óta nem volt olyan tömeges kihalási	4426
esemény, mint amilyen épp most zajlik. A változó éghajlat pedig	4491
nemcsak az embereket viseli meg. Több kutatás szerint a	4548
növényvédő szerek mellett a felmelegedés felelős a világszerte	4611
jelentkező tömeges méhpusztulásokért is. Az optimisták szerint	4675
még van remény, de csak akkor, ha az elkövetkező években	4732
hajlandóak vagyunk radikálisan átalakítani az életünket. A svéd	4797
egyetemi klímakutató központ vezetője szerint három területen	4859
kell azonnal változtatnunk: Ki kell vezetni az energiaszektorból	4926
a szén- és a szénhidrogéneket. Azonnal meg kell állítani az	4988
erdőirtást, sőt növelni kell az erdőterületeket. Új	5041
technológiákat kell kidolgoznunk a szén-dioxid megkötésére és a	5105
felmelegedés lassítására. Ezek közül az elsőben valóban történt	5170
némi előrelépés, ugyanis a szél- és a napenergia több országban	5234
is olcsóbb most, mint a fosszilis energiahordozók. A másodikat	5298
viszont már nehezebb teljesíteni, és messzebbre is vezet a	5357
követelmény. Nemcsak azért, mert a fa rengeteg iparág számára	5420
jelent alapanyagot, de azért is, mert a bolygón folyamatosan	5481
egyre több területet vonnak művelés alá. Évente majd egy	5539
görögországnyi erdőterület tűnik el, ráadásul nagyon sok erdőből	5604
nem is azért lesz termőföld, hogy emberi fogyasztásra szánt	5664
növények nőjenek rajta. A világ termőterületeinek közel felén	5727
ugyanis nem emberi fogyasztásra szánt élelmiszert termelünk,	5788
hanem állati takarmányt és üzemanyagot állítunk elő. Nagyon sok	5853
erdőből legelő lesz. A harmadik területen, azaz az új	5908
technológiák kidolgozásában szintén vannak ígéretes	5960
próbálkozások. Ezen kívül is vannak területek, ahol léphetünk a	6025
fenntarthatóság irányába. Az egyik ilyen lépés lehet az is, hogy	6091
a fejlett világban szinte mindenhol csökken a gyermekvállalási	6154
kedv, de a globális népességnövekedés megállításához az kellene,	6219
hogy ugyanez Afrikára és Ázsiára is igaz legyen. Szintén fontos	6286
lenne a műanyagok használatának visszaszorítása. Ezen a téren is	6352
több nagy ország tett már fontos lépéseket, de magában ez sem	6414
elég, a globális problémára ugyanis globális választ kellene	6475

adnunk. Több társadalomtudós szerint azonban nem történhet	6535
semmilyen előrelépés, mert még ha pontosan látjuk is a	6590
problémát, a politikusok képtelenek lesznek szembeszállni az	6651
energetikai, vegyipari vagy az állattartói lobbival. Az emberek	6716
pedig sokkal jobban szeretnek kényelmesen élni és finomakat	6776
enni, mint azzal foglalkozni, hogy mi lesz a Földdel tíz vagy	6839
húsz év múlva. Az első Föld napján egy amerikai egyetemista	6901
kezdeményezésére 1970. április 22-én 25 millió amerikai emelte	6964
fel szavát a természetért. Ez a történelmi jelentőségű esemény	7028
az Egyesült Államokban és az ország határain túl is fontos	7089
változásokat hozott. Szigorú törvények születtek a levegő és a	7153
vizek védelmére, új környezetvédő szervezetek alakultak, és több	7218
millió ember tért át ökológiailag érzékenyebb életvitelre. Két	7282
évtizeddel később Kaliforniában létrehozták a Föld Napja	7342
Nemzetközi Hírközpontot, és havonta küldtek hírlevelet a világ	7407
minden országába, hogy a városi tömegfelvonulásoktól kezdve	7467
szabadegyetemi előadásokig, a faültetéstől a hulladékok	7523
újrahasznosításának megszervezéséig, a nemzetközi hírközlési	7584
rendszerek bevonásától falusi majálisokig sokféle akcióval	7643
ünnepeljük április 22-én a Föld napját a világ minden	7698
országában, a környezetbarát, a fenntartható társadalom közös	7760
vágyával. Felhívásukra válaszolva közel 200 millió, környezetért	7826
aggódó polgár, civil szervezetek, városok, falvak, iskolák,	7886
környezetvédők mind-mind saját szervezésű programmal a	7941
legkülönbözőbb módon tették emlékezetessé és világméretűvé ezt a	8006
napot. A felhívásra Magyarországon a környezetvédők 1990-ben	8069
megalapították a Föld Napja Alapítványt, és hírközpontot is	8132
létrehoztak az első magyar Föld napja eseményeinek	8184
koordinálására. Felhívásukra kis falvakban és nagyvárosokban	8246
egyaránt sokan jelentkeztek. A Föld Napja Alapítvány a helyi	8311
kezdeményezéseket - külön hangsúlyozva az iskolák és	8364
természetesen a pedagógusok szerepét - környezeti könyvek	8422
kiadásával, vetélkedők összeállításával támogatja. Ki mondta,	8485
hogy nem tudod megváltoztatni a világot? Így hangzik a Föld	8548
napja mozgalom egyik jelmondata. 1990 óta Magyarországon évről	8612

évre egyre többen érzik úgy, hogy legalább megpróbálják, és	8672
legalább a Föld napján, április 22-én tesznek valamit ennek	8733
érdekében: fát ültetnek, rajzpályázatot hirdetnek, környezeti	8796
vetélkedőt, patak- és falutakarítást szerveznek, valamelyik	8856
zöldszervezethez csatlakoznak, vagy saját szervezetet	8910
alapítanak. Ez a Föld napja mozgalom legnagyobb sikere: hogy a	8976
Föld-napi programok helyi igény szerint, helyi kezdeményezésre	9040
szerveződnek, és ma már nem csak a Föld napján. Az alapítvány a	9106
szemléletformálás érdekében évről évre jelentős külföldi művek,	9170
sőt magyar szerzők környezeti témájú könyveit jelenteti meg.	9231
Könyveink közül ma már több is ajánlott vagy kötelező irodalom	9295
egyetemen, főiskolákon. Az alapítvány eddig nagyon sok	9353
könyvet, ismertető füzetet és négy társasjátékot jelentetett	9414
meg. A magyarországi Föld napja mozgalom keretében az elmúlt	9477
évtizedekben sokat tettünk környezetünk fontosságának	9531
tudatosítása érdekében, de még nem eleget. Már van szelektív	9593
hulladékgyűjtés, vásárolhatunk környezetbarát termékeket,	9651
körbeért két tavunk körül is a kerékpárút; szélkerekek,	9708
napkollektorok segítik az energiaellátást, de még mindig sok a	9771
felesleges fogyasztás, a vegyszerhasználat, a szemét, az	9828
autózás, az energiapazarlás - általában a természet	9880
szolgáltatásainak túlhasználata. Mindezek következményeként	9941
pedig nő az üvegházhatású gázok kibocsátása, és ez növeli az	10002
éghajlatváltozás veszélyét. Ez a változás nem a távoli jövő	10063
eseménye, az éghajlatváltozás már itt van. Tennünk kell, tegyünk	10129
ellene együtt, hogy elkerüljük a fordulópontot, a kritikus két	10192
Celsius-fokos globális felmelegedést. Cselekednünk kell, és	10254
ebben a Föld Napja Alapítvány is aktívan részt vállal ugyanúgy,	10321
ahogyan húsz éven át tette ezt. Vigyázzunk Földünkre, jövőnkre,	10387
és tartsuk két Celsius-fok alatt a felmelegedést! Cselekedjünk	10453
együtt! Rajtad a sor, a változás Te magad légy! A Mit tehetsz	10521
Te? mozgalom célja, hogy végre ráébredjünk, ne mindig másoktól	10586
várjuk a megoldást, mi magunk is tegyünk a jobb, élhetőbb	10644
jövőnkért és utódaink jövőjéért. A mozgalom lényege, hogy	10703
megmutassuk, egészen egyszerű cselekedetekkel is jobbá és	10761

fenntarthatóbbá lehet tenni a körülöttünk lévő világot. Elég, ha	10827
csak odafigyelünk cselekedeteinkre és azok következményeire. Ha	10892
minden nap teszünk valami apróságot, tudatosan választunk,	10951
vásárolunk, közlekedünk, döntünk stb. környezetünk	11002
fenntarthatósága érdekében, máris tettünk valamit a változásért.	11067
Sokat tehetsz egyénileg is. A mindennapi apró cselekedetek része	11134
a tájékozódás, mert ha tudod például, hogy mennyi idő alatt	11194
bomlik le egy műanyag reklámszatyor, vagy hogy mi az az	11250
ökolábnyom-számláló, vagy éppen mekkora a húsfogyasztás	11306
környezeti terhe, akkor már azt is tudod, hogy mit kell tenned.	11370
Minden nap. Mert, ahogy a Föld napja mozgalom egyik jelszava is	11437
mondja: egyetlen nap kevés. Lakóhelyünk megválasztásával,	11497
otthonunk kialakításával nemcsak önmagunkra, családjunkra, hanem	11561
a környezetre is hatással vagyunk. Otthonunkat környezetbaráttá	11625
és energiatudatossá alakítani sok előnnyel jár. Akár újat	11684
építünk vagy felújítunk egy régit, ha a környezettel harmóniában	11749
kialakított épületben, lakóhelyen élünk, nemcsak életünk	11806
minősége javul, hanem például energiából, vízből is kevesebb	11867
fogy, az egészségesebb belső terek jóllétünket szolgálják.	11926
Természeti környezetünk nagyon is meghálálja, ha tekintettel	11988
vagyunk rá. A vezetékes energia- és vízellátás kényelme nemcsak	12053
nekünk, hanem a környezetnek is sokba kerül. Közvetlenül	12111
háztartásunkban és közvetve a megvásárolt termékekkel,	12166
szolgáltatásokkal is sok energiát, vizet fogyasztunk. Ma már	12228
elképzелhetetlen számunkra az élet energia- és vízellátás	12286
nélkül. Kényelmünknek ára van: amikor feltekerjük a fűtést vagy	12352
éppen mosunk, jórészt fosszilis energiahordozókat égetünk el, és	12417
ezzel üvegházhatású gázokat juttatunk a levegőbe. Az ivóvíz is	12481
energia felhasználásával jut csővezetéken át lakásainkba: amikor	12547
vécéöblítésre, locsolásra, autómosásra ivóvizet használunk, az	12610
energiával is pazarlóan bánunk. Az ivóvíz nagy része	12664
szennyvízként az energiát fogyasztó szennyvíztisztítóba kerül.	12728
A villamos erőművekbe, víztározókba, víztisztítóba,	12782
csőhálózatokba beépített energia környezeti hatása sem	12837
elhanyagolható. Az élelemmel kapcsolatban is felmerül a kérdés:	12903

Vajon hol, milyen talajon és vegyszerekkel termelték, milyen tartósítás után mibe csomagolták, hány kilométert utazott, és mitől friss, ha friss az áru? Egészségünk és környezetünk is bánja, ha minderről nem veszünk tudomást. Városiasodunk, ám ez a kényelmes és sok lehetőséget kínáló életmód az élelemellátás szempontjából kiszolgáltatottá tesz bennünket. Minden város lakó máshonnan származó élelmiszert fogyaszt. Ma már a vidéken élők is egyre kevésbé termelik meg maguknak mindennapi betevőjüket. Az ipari méretű globális élelemellátás növekvő ökológiai lábnyoma nagy terhet ró egészségünkre is. Vegyszerek vesznek körül bennünket. Szervezetünk naponta közel tízezer vegyi anyaggal találkozik. Mindenható, mindentudó házi vegyszerkészletünk a fehérítő mosóportól és bútorfényezőtől a hangyairtón és vízkőoldón át a ráncatlanító krémig fertőtlenít, tisztít, szépít lakást, ruhát, bőrt, kertet egyaránt. A kényelmünket szolgáló, bővülő vegyszercsomaggal magunkat, a környezetet és pénztárcánkat is feleslegesen terheljük. Még mindig kevés az olyan kozmetikai termék, amely egyáltalán nem tartalmaz kockázatos anyagokat, a valódi biotermékeket pedig nem mindenki tudja megfizetni. A házi kozmetikumokban csak az van benne, amit beleteszünk. Ha betartunk néhány szabályt, hatásos és biztonságos kencéket keverhetünk. Az egészséges bőr, haj, köröm a táplálkozással kezdődik. Az őszi és téli hónapok egyik közkedvelt gyümölcse, az alma nem csak magas vitamin- és ásványianyag-tartalma miatt értékes számunkra. A benne rejlő egyéb hatóanyagokat az otthoni kozmetikában is egyszerűen és sokoldalúan hasznosíthatjuk. A növények valóságos csodaszerek a kozmetikában. Szabadidőnk eltöltése hatással van közérzetünkre, életünkre, környezetünkre. Töltsünk minél több időt közösségben, tervezzünk tudatosan! Több lett a szabadidőnk. Ma már nem kell a napi létfenntartás rabságában búzát termesztetni, kenyeret dagasztani, vizet hordani, teknőben mosni vagy postakocsin döcögve haladni. A technika sok mindent megold helyettünk, ám úgy tűnik, a megnyert idő elvész a lehetőségek és a technika túlkínálatában. A Föld az emberi tevékenység nyomán	12965 13027 13090 13156 13217 13282 13346 13409 13467 13529 13588 13638 13700 13764 13821 13881 13942 14004 14069 14132 14196 14258 14322 14379 14441 14502 14567 14632 14698 14766 14824 14883 14946 15007 15061
---	---

visszafordíthatatlanul megváltozik. Különösen az ipari	15117
forradalom óta fokozódik a természeti javak, a világ ökológiai	15180
rendszereinek túlhasználata. Napjainkban már nyilvánvaló a	15240
körülöttünk lévő világ drámai változása. A világ véges	15296
természeti erőforrásait még soha nem terhelte meg ennyire a	15356
növekvő népesség, a növekvő életszínvonal, és az ebből eredő	15417
fokozódó használat. Ma több mint 7 milliárd ember él a Földön.	15482
Sokan vagyunk. Vajon meddig bírja a Föld? Meddig tartanak ki a	15550
természet erőforrásai, főként az olyan nem megújulókat, mint az	15612
ivóvíz, a kőolaj vagy a vasérc? Sokan vagyunk, és még soha nem	15677
segítette az embert ilyen fejlett technika a földi javak	15734
kiaknázásában. Napjainkra az egyik leghatékonyabb energiaforrás,	15800
a kőolaj még kitermelhető mennyisége elérte azt a szintet,	15859
amikor a legtöbb olaj áll az emberiség rendelkezésére. Kőolaj	15922
ezután is lesz, azonban egyre kevesebb és egyre drágábban	15980
kitermelhető, a világ szükségletei viszont még mindig	16034
folyamatosan növekednek. És vajon a gyorsuló fogyasztástól	16094
mennyire gyorsul fel az éghajlat változása? Az ipari forradalom	16160
óta az emberi tevékenység a szén-dioxid mennyiségét rendkívüli	16223
mértékben megnövelte a Föld légkörében. A Föld éghajlata	16283
egyértelműen melegszik. A folyamatos növekedés egy nem növekvő	16347
bolygón lehetetlen. Mit tehetsz te? Változtathatsz mindennapi	16412
szokásaidon egy élhetőbb jövő érdekében. Mert mindannyian	16471
tehetünk ezért, nem is keveset. Már az első hazai Föld napján	16535
több száz település vett részt a megmozduláson, rengeteget tett	16599
az ügy érdekében a tömegtájékoztatás, környezetvédő egyesületek	16663
alakultak, volt sok lelkes segítő, támogató, volt Föld napja	16725
trikó, kitűző, plakát, csokoládé. Évek során egyre bővült a kör:	16792
volt Föld napi faültetés, országos vetélkedő, tudományos	16850
konferencia, pataktakarítás, hulladékgyűjtés, kerékpáros	16907
demonstráció, ökoszínház, koncert, civil zöldbál, éveken át Föld	16973
napi hírlevél az oktatási intézményeknek, a sajtónak, a	17029
civileknek, környezeti könyvek, játékok, irattartó, ceruza és	17091
sorban állás mindezért a Föld Napja Alapítvány raktáránál.	17153
Jöttek a raktárba pedagógusok és zöldszervezetek az ország	17213

minden szögletéből, mentek a Föld napi csomagok, a környezeti	17276
vetélkedők a helyi rendezvények megsegítésére, jutalmazására.	17338
Küldték az alapítvány saját kiadású környezeti könyveit	17395
adományként minden iskolai könyvtárba, küldték a döntéshozó	17455
parlamentari képviselőknél. Egyre több pedagógus, oktatási	17513
intézmény, zöldszervezet, önkormányzat, vállalat kapcsolódott a	17577
Föld-napi mozgalomhoz. Magyarországon sajátos érték született, a	17644
helyi környezetvédő csoportok, iskolák, önkormányzatok,	17700
vállalatok számára mindenféle központi szervezkedés nélkül is	17762
fontos eseménnyé vált április 22. Márpedig, ha hosszú távon	17823
gondolkodunk, ez az igazi ünnep. Ez a nap a Föld Napja	17881
Alapítvány szándéka szerint lehetőséget teremt egyéneknek és	17943
közösségeknek arra, hogy helyi környezeti gondokra és	17997
megoldásokra figyeljenek. A Föld napja cselekvő ünnep, amely	18060
mindnyájunk jövőjéről szól. Alkalom arra, hogy törlesszünk	18120
valamit abból a mérhetetlen adósságból, amellyel Földünknek	18181
tartozunk. Itt a klímaváltozás, mit tehetünk ellene, egyáltalán	18246
lehet-e még ellene tenni? A legnagyobb problémák egyike, hogy	18310
emelkedik a hőmérséklet. Hogy lehet ezt megállítani vagy esetleg	18376
csökkenteni? Csak olyan megoldás jöhetne szóba, ami a	18432
környezetet nem károsítja, az ökoszisztémák nem változnak. A	18494
legtöbb kutató a pelyhefelhőkben látja a megoldást, ez a magas	18557
szintű felhőzet jégkristályokat tartalmaz, amelyek nagymértékben	18622
tartják vissza az UV sugárzást, így melegekedést idéznek elő.	18684
Egyes kutatók szerint, ha ezeket a felhőket eloszlatnánk,	18743
jelentősen csökkenne a melegedés. Globális megoldás azonban nem	18808
létezik, de mindenki a maga részéről egy kicsit hozzátehetne.	18870